

S.M. G'ofurova
ADCHTI o'qituvchisi

TURISMNI RIVOJLANTIRISHDA CHET TILLARNI O'RNI

Annotatsiya: Ushbu maqolada O'zbekistonda milliy turizm v uning rivojlantirish jarayonida chet tillarni o'rni va ahamiyati haqida so'z boradi.

Kalit so'zlar: Milliy turizm, ichki va tashqi turizmni rivojlantirish, madaniy-ma'rifiy turizm, til ko'nikmalari, funktsiyalar, turizm industriyasi.

Hozirgi vaqtda xalqaro turizm soxasi tobora ko'proq global karakter kasb etmoqda. Umumjahon turistik bozorining qad ko'tarilishi transmilliylashish jarayonlari bilan birgalikda kechmoqdaki, qaysikim xalqaro xususiy mablag'larning chatishib ketishi, turli mamlakatlar monopolistlarining o'zaro aloqalari kuchayishi va turistik biznes sohasida transmilliy kompaniyalarning keng rivojlanayotganida ifodasini topmoqda.

O'zbekistonda zamonaviy turizm infrastrukturasini rivojlantirish masalasiga katta e'tibor qaratilmoqda. Prezidentimiz SH.M.Mirziyoev ta'kidlaganlaridek: "Turizmni iqtisodiyotning strategik tarmog'iga aylantirish biz uchun ustuvor vazifa bo'lib qoladi". Shunday ekan O'zbekistonda turizm sohasini jadal rivojlantirish ham iqtisodiy, ham ijtimoiy ahamiyatga ega bo'lgan muhim strategik vazifalardan biri hisoblanadi. Bu borada O'zbekistonda turizm sohasini jadal rivojlantirish maqsadida 2019 yil 13 avgustdagi PF-5781-son "O'zbekiston Respublikasida turizm sohasini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida", 2021 yil 9 fevraldagi PF-6165-son "O'zbekiston Respublikasida ichki va ziyorat turizmini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarorlari qabul qilingan.

Zamonaviy dunyoda xorijiy tillarni o'rganish zamonaviy, muvaffaqiyatli inson hayotining muhim tarkibiy qismlaridan biridir. Bugungi kunda chet tilini bilish istagida bo'lganlar ko'payib bormoqda, chunki bu bilim ularga yangi imkoniyatlar beradi, ma'naviy dunyosini boyitmoqda. Ideal holda, bilimli mutaxassis bir nechta xorijiy tillarni bilishi, ularni doimiy ravishda sayqallashi va yaxshilashi kerak. Gid faoliyati - bu dunyoqarashni rivojlantiradigan, mantiqiy fikrlashni, fikrlaringizni qisqa va aniq ifoda etish qobiliyatini yaxshilashga imkon beradigan ijodiy, hayajonli faoliyatdir [3].

"Mamlakatimizda xorijiy tillarni o'rgatish bo'yicha kelajak uchun mustahkam poydevor bo'ladigan yangi tizimni yo'lga qo'yish vaqti-soati keldi. Biz raqobatdosh davlat qurishni o'z oldimizga maqsad qilib qo'ygan ekanmiz, bundan buyon maktab, litsey, kollej va oliy o'quv yurti bitiruvchilari kamida 2 ta chet tilini mukammal bilishlari shart. Bu qat'iy talab har bir ta'lim muassasasi rahbari faoliyatining asosiy mezoniga aylanishi lozim" [1], – dedi Shavkat Mirziyoyev.

Bugun, tobora globallashib borayotgan dunyoda barchamiz salohiyatli, tadbirkor bo'lishimiz va innovatsiyalarga sodiqlik hissi bilan yashashimiz kerak. Ayniqsa, yoshlarga Yangi O'zbekistonda talab yuqori. Ular Vatan kelajagini, davlat va jamiyat taraqqiyotini rivojlantiradi. Ko'p til bilgan dunyoning egasi, deydi xalqimiz. Darhaqiqat, chet tillarini bilish o'z madaniyati, tarixi, adabiyoti, iqtisodiyoti, o'tmishi va bugunini chuqur anglash va shu asosda o'zaro manfaatli hamkorlikni yo'lga qo'yish uchun zamin yaratadi. So'nggi 10-15 yil ichida O'zbekistonda ro'y bergan tub o'zgarishlar xorijiy tillarni o'qitishda ham o'zini namoyon qilmay qolmadi. So'nggi paytlarda mamlakat tashqi muhitdan izolyatsiya qilingan sharoitda xorijiy tillarni o'zlashtirishga bo'lgan keskin ehtiyoj juda past edi. Til ta'limi tizimini tubdan qayta tashkil etish iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy hayotda yangi holat bo'ldi: endi respublikamiz fuqarolari butun dunyo bo'ylab erkin

harakatlanishlari mumkin. Shunday qilib, “Yangi bilimlarning ko'payishini ta'minlaydigan tafakkurning samarali funktsiyasi va so'zsiz kengayishini ta'minlaydigan bilim faolligini rivojlantirishga e'tiborni qaratishi kerak” [2].

Xorijiy tillarni ob'ektiv ravishda ijtimoiy qadriyatdir, shuning uchun uni oliy ta'lim dasturiga kiritish jamiyatning ijtimoiy buyurtmasidir. Chet tili ham ona tili kabi jamiyatda yakka holda mavjud emas va o'z hayotini yashay olmaydi. U jamiyat hayotining barcha sohalari: iqtisodiyot, siyosat, san'at, ta'lim, harbiy soha va boshqalar bilan chambarchas bog'liq bo'lib, u vakili bo'lgan mamlakatning mentaliteti va madaniyatini aks ettiradi.

Xorijiy davlatlar bilan aloqalarni kengaytirish va ilmiy bilimlarni baynalmilallashtirish sharoitida xalqaro axborotning to'g'ri tashkil etilgan tizimi alohida ahamiyatga ega bo'lib, uning normal ishlashini haqiqatan ham xorijiy tillarni biladigan, axborotni tezkorlik bilan ajratib olishga qodir mutaxassislar tasavvur qilib bo'lmaydi, xorijiy manbalardan tarjimonisiz o'z ona tilida taqdim etish va ilmiy ishlarda foydalanish. Xorijiy tillarini o'rgatish jamiyatning ijtimoiy buyurtmasiga, ilmiy va ilmiy-texnik ziyolilarning samarali faoliyatining zarur shartiga aylandi.

Barchamizga ma'lumki, dunyo tili sifatida ingliz tili tan olingan, ingliz tilini bilish yoshlarning bilimni rivojlantirish uchun ajoyib imkoniyatdir. Buning siri ko'pgina ilmiy asarlar ingliz tilida yozilganidadir. Bemalol asarlarni asl nusxasini o'qishga qodir bo'ladilar. Yana bir muhim tarafi ingliz tilini bilish orqali hozirgi kundagi zamonaviy texnikalar va ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish osonlashadi. Ingliz tili - texnika tili ham deyiladi. Deyarli barcha ijtimoiy tarmoqlar ingliz tilida oson yoritilgan. Turizm sanoati uchun esa kasbiy maqsadlar uchun ingliz tili eng muhim masalalardan biridir, chunki har bir individ bilan muloqot qilish bu juda nozik masala, binobarin har bir kishi alohida stereotip hisoblanadi.

Andijonda turizm industriyasi kontekstida ingliz tilini chet til sifatida qayta ko'rib chiqish va kadrlarga bo'lgan ehtiyoj va ushbu tadqiqot kabi til muammolarini aniqlash manfaatdor tomonlarni til o'quv dasturlari ustida ishlashga undashi mumkin. Bu turistik xodimlarning ehtiyojlarini qondiradi va ingliz tilini chet tili sifatida rivojlantirishga sabab bo'ladi. Chet tilini, ayniqsa ingliz tilini o'zlashtirish turistik gidlarga turistlar bilan muloqot qilish, ularning madaniy farqlarini tushunish va ish imkoniyatlarini oshirish imkonini beradi.

Xulosa qilib aytganda, chet tillarini bilish har bir soha vakillari uchun yangi imkoniyatlar kalitidir. Agar siz o'z sohangizni yaxshi bilsangiz, bitta eshik ochiladi, agar siz ham chet tilini bilsangiz, boshqasi ochiladi. Aniqroq aytganda,tilni bilish butun dunyo eshikini ochadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. O'zbekiston Respublikasining Qonuni. Turizm to'g'risida. (Yangi tahriri). 2019 yil 18 iyul, O'RQ-549-son. Lex. Uz / docs / 4428097
2. Xalqaro bozorda milliy turizm. O'zbekiston iqtisodiy axborotnomasi, 2021.№1-
3. Beck, J., Rainoldi, M. and Egger, R., (2019) 'Virtual reality in tourism: a state of the art review'. *Tourism Review*, 74(3)